

RAZVOJ GLASBENEGA OKUSA

KATARINA KOPINŠEK

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
katarina.kopinsek@student.um.si

V tem poglavju se osredotočamo na razvoj glasbenega okusa in dejavnike, ki oblikujejo posameznikove glasbene preference. Glasbeni okus je dinamičen in se spreminja skozi vse življenje, povezan pa je z osebno identiteto, čustvi in življenjskim slogom. Na razvoj glasbenega okusa vplivajo vzgoja, socialni krogi, osebne izkušnje in izpostavljenost različnim žanrom. Pri tem navajamo tudi raziskave, ki opozarjajo na vpliv izobraževalnih institucij, kjer šolski sistem pogosto favorizira klasično glasbo, kar lahko privede do pristranskosti. Družbeni sloji imajo različne glasbene preference, saj višji sloji raje poslušajo klasično glasbo, medtem ko nižji raje narodno glasbo. Poleg tega ima pomembno vlogo učitelj, saj z izbiro glasbenega materiala aktivno oblikuje otrokove preference. Kakovostna glasba in ustrezne metodološke spretnosti učiteljev so ključne za razvoj sposobnosti razlikovanja med kakovostno in manj kakovostno glasbo.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.30](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.30)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

razvoj glasbenega okusa,
glasbene preference,
klasična glasba,
vloga učitelja,
vpliv izobraževalnih
institucij

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.30](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.30)

ISBN
978-961-286-993-9

Keywords:
development of musical
taste,
musical preferences,
classical music,
the role of the teacher,
the influence of educational
institutions

DEVELOPMENT OF MUSICAL TASTE

KATARINA KOPINŠEK

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
katarina.kopinsek@student.um.si

This chapter focuses on the development of musical taste and the factors that shape an individual's musical preferences. Musical taste is dynamic, evolving throughout life, and is closely linked to personal identity, emotions, and lifestyle. Its development is influenced by upbringing, social circles, personal experiences, and exposure to various genres. The chapter also references research highlighting the role of educational institutions, where the school system often prioritizes classical music, potentially leading to bias. Musical preferences also vary across social classes, with the upper classes tending to favour classical music, while the lower classes often prefer folk music. Additionally, the teacher plays a significant role in actively shaping children's preferences through the selection of musical material. High-quality music and the teacher's methodological expertise are essential for developing pupils' ability to distinguish between high- and low-quality music.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasbeni okus je nekaj, kar se razvija skozi vsa obdobja našega življenja, ki segajo vse od otroštva in tja do pozne odrasle dobe. Vsak posameznik si čez leta ustvari osebni nabor glasbenih zvrsti, izvajalcev, pesmi ali skladb, pri katerih uživa ob poslušanju. Na to, kakšen glasbeni okus posameznik razvije, pa vplivajo mnogi dejavniki, med katere štejemo vzgojo, ki se kaže tako v domačem kot tudi šolskem okolju, osebne izkušnje, socialne vplive in svoje osebne preference glede ritma, melodije, besedil in glasbenih instrumentov. Glasbeni okus se lahko skozi leta spreminja, saj ves čas odkrivamo nove izvajalce in žanre, zato tudi pravimo, da je ta odraz identitete posameznika, saj skozenj izražamo čustva, vrednote in tudi življenjski slog.

Holbrook in Schindler (1989) poudarjata, da neformalna opazovanja družinskih članov, prijateljev, kolegov in drugih znancev kažejo na precej razširjen ali celo univerzalen pojav. Zdi se, da ljudje v pozni adolescenci ali zgodnji odrasli dobi razvijejo preference za popularne glasbene sloge (običajno tiste, ki prevladujejo v njihovem trenutnem krogu prijateljev) in te preference pred drugimi slogi popularne glasbe običajno prevladujejo do konca življenja.

2 Razvoj glasbenega okusa

Razvoj glasbenega okusa je kompleksen proces, ki ga oblikujejo številni dejavniki, ki so tako kulturne, družbene kot tudi psihološke in socialne narave. Posameznik skozi različne faze svojega življenja, se pravi od otroštva in adolescence ter vse tja do pozne odrasle dobe, spreminja svoje glasbene preference, na kar pa močno vpliva socialni krog, v katerem se giblje, njegova osebna čustva in izpostavljenost glasbi.

2.1 Vpliv izobraževalnih programov na razvoj glasbenih preferenc

Xu (2024) se v svoji raziskavi, kjer analizira, kako posamezni dejavniki, kot je na primer izobrazba, vplivajo na razvoj glasbenih preferenc, opira na koncept »habitus« sociologa Pierra Bourdieuja, ki analizira vpliv posameznega dejavnika na glasbene preference posameznika. Pravi, da posameznikov glasbeni okus oblikuje ravno izobrazba, saj smo v izobraževalnem sistemu izpostavljeni najrazličnejšim glasbenim žanrom in lahko zaradi tega razvijemo širok spekter glasbenih preferenc. Izpostavlja pa tudi pomanjkljivost v sistemu izobraževanja, in sicer da učitelji pogosto kažejo

naklonjenost enemu glasbenemu žanru, na primer klasični glasbi, ki velja za bolj prefinjeno v glasbenem svetu, kar pri učencih pogosto privede do pristranskosti v odnosu do glasbe, kar lahko vodi v napačne predstave o drugi glasbi in glasbenih žanrih, ki jih potem pogosto vrednotimo kot manj prefinjene.

Cvetičanin (2019) se prav tako sklicuje na ugotovitve Bourdieuja, da izobraževalne ustanove niso povsem družbeno nevtralne, kar se tiče uvajanja posameznih glasbenih žanrov v šolo. Pravi, da otroci iz različnih družbenih slojev poslušajo različne glasbene žanre, šola pa je nekoliko bolj naklonjena klasični kot narodni glasbi. V raziskavah, ki jih je izvedel v Srbiji, je ugotovil, da višji in bolj izobraženi družbeni sloji raje posegajo po klasični glasbi, medtem ko nižji družbeni sloji raje poslušajo narodno glasbo. Iz tega je izpeljal ugotovitev, da je to, kakšen glasbeni okus posameznik razvije, močno povezano z izobrazbo in družbenim statusom, ki pa se kažeta že v času izobraževanja v šolah.

2.2 Vloga učiteljev pri oblikovanju glasbenih preferenc

Učitelj, ki je prisoten v zgodnjem otroštvu vsakega otroka, ni zgolj izvajalec glasbenega pouka, ampak tudi aktivno oblikuje otrokov glasbeni okus, kar pomeni, da prevzema odgovornost, da otrokom na podlagi svoje kritične presoje predstavi kakovostno glasbo. Deákné Kecskés (2019) izpostavlja, da je vloga učitelja pri oblikovanju glasbenega okusa ključnega pomena še posebej v otrokovem zgodnjem otroštvu, in to prav pri otrocih od 1. do 4. razreda. Izbira neustreznega glasbenega materiala lahko namreč negativno vpliva na sposobnost otrok, da ločujejo kakovostno glasbo od manj kakovostne. Ustrezne metodološke spretnosti učitelja so namreč ključne, da otrok posega po kakovostnem glasbenem materialu in ne podleže lažjim rešitvam, ki morda niso dovolj kakovostne.

3 Zaključek

Ugotavljamo, da razvoj glasbenega okusa temelji na številnih dejavnikih, kot so vzgoja, socialni krogi, osebne izkušnje in izpostavljenost različnim žanrom. Izobraževalni sistem, ki pogosto favorizira klasično glasbo, lahko privede do pristranskosti in negativno vpliva na vrednotenje drugih glasbenih zvrsti. Družbeni sloji igrajo pomembno vlogo pri oblikovanju glasbenih preferenc, saj višji sloji pogosteje poslušajo klasično glasbo, medtem ko nižji raje narodno glasbo. Vloga učiteljev pri tem procesu je ključna, saj z izbiro glasbenega materiala in

metodološkimi spretnostmi pomagajo otrokom razviti sposobnost ločevanja med kakovostno in manj kakovostno glasbo.

Literatura:

- Cvetičanin, P. (2019). Education as a factor in the development of musical taste. *Facta Universitatis, Series: Teaching, Learning and Teacher Education*, 3(2), 131–146.
<https://doi.org/10.22190/FUTLTE1902131C>
- Deákné Kecskés M. (2019). Development of Musical Taste in Public School Music Education: Do We Really Need Western Trends? *Képzés és gyakorlat: training and practice*, 17 (3–4), 137–150.
doi: 10.17165/TP.2019.3–4.12
- Holbrook M. B. in Schindler R. M. (1989). Some Exploratory Findings on the Development of Musical Tastes. *Journal of Consumer Research*, 16(1), 119–124.
<http://www.jstor.org/stable/2489308>
- Xu, L. (2024). Sounding Habitus: An Interdisciplinary Study on the Factors Influencing Musical Preferences. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 374–380. <https://doi.org/10.54097/9rm7be23>

